

ಊರ ದೇವರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ

1. **Ref.:** Purandara Sahitya Darshana, Samputa 3, Samaja Darshana edited by Prof. S.K. Ramachandra Rao
2. **Ref.:** Dasara Padagalu – Purandara Dasara Keerthane, Samyukta Samputa, Edited by Shri Pavanje Gururao, Sriman Madhwa Siddantha Granthalaya, Udupi
3. **Note:** The wordings given without highlights are as per Ref. 1. The lyrics given separately, in **yellow highlights** are as per Ref. 2. Lyrics are slightly different in these references.
4. **Note:** Singer has followed lyrics as in Ref. 1.

ರಾಗ : ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ

ತಾಳ : ಅಟ್ಟ

ಊರ ದೇವರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ || ಪ ||

ಊರ ದೇವರ ಮಾಡಿರೆಂದು ಸಾರುತಿದೆ ಶ್ರುತಿ ಇರುಳು ಹಗಲು

ದ್ವಾರಗಳೊಂಭತ್ತು ಮುಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭ್ರೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ || ಅಪ ||

ಎಷ್ಟು ಯುಗಗಳು ತೀರಿ ಹೋಯ್ತಣ್ಣ ದೇವರ ಮಾಡದೆ

ಕಷ್ಟದಿಂದ ನೊಂದೆ ಕಾಣಣ್ಣ

ಅಷ್ಟ ದಳದ ಕಂಭ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಟ್ಟಿ ಚಕ್ರಗಳನು ಹಾಕಿ

ಸೃಷ್ಟಿ ದೇವರ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ದುಷ್ಟ ಕೋಣನ ಶಿರವ ತರಿದು

|| ೧ ||

ಕಷ್ಟ ಕರ್ತವೆಂಬ ಕುರಿಯಣ್ಣ ಅದನ್ನು ತಂದು

ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯನು ಹೊಡೆಯಬೇಕಣ್ಣ

ಅಷ್ಟ ಮದದ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯನು ಚಂಡನಾಡಿ

ಅಟ್ಟಿ ತಿರುಗುವ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಸೂರೆ ಹಾಕುತಲ್ಲಿ

|| ೨ ||

ನಾನು ಎಂಬುವ ಮೇಕೆ ಹೋತಣ್ಣ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ

ಜ್ಞಾನವೆಂಬುವ ಪೋತ ರಾಜಣ್ಣ

ಮಾನವೆಂಬ ಛಾಟಿ ಹೊಡೆದು ಹೀನ ಹೋತನ ಸೀಳಿ ಬಿಸುಟು
ಧ್ಯಾನ ಗುಡಿಸಲು ಸೂರೆಗೊಂಡು ತಾನೆ ಬೆಳಗುವ ಜ್ಯೋತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ || ೩ ||

ನಾಳೆ ನೋಡೋಣ್ಣೆನ್ನಬೇಡಣ್ಣ ಕೇಳಣ್ಣ ನಿನ್ನ
ಬಾಳು ಅಸ್ಥಿರವೆಂದು ತಿಳಿಯಣ್ಣ
ಪಾಳ್ಯಗಾರನಂತೆ ಬಹನು ಬಾಳುವ ಕಾಲದಿ ಯಮನು
ಕೋಳಿ ಪಿಳ್ಳೆಯಾಡುವಾಗ ಹಾಳೆಹದ್ದು ಒಯ್ಯುವಂತೆ || ೪ ||

ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಸುಳ್ಳು ಕೇಳಣ್ಣ ನಿನ್ನ
ಮಂಡೆ ತುಂಬ ಬಳಗ ಕಾಣಣ್ಣ
ದಂಡಧಾರಿ ಯಮನು ಬಂದು ಮಂಡೆ ಮೇಲೆ ಹೊಯ್ಯುವಾಗ
ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ನಿನ್ನ ಕಂಡು ಭಂಗಬಿಡಿಸಬಲ್ಲರೇನಣ್ಣ || ೫ ||

ಸತ್ತ ಪೆಣವ ನೋಡುವಿಯಲ್ಲ ನೀ ಗಳಿಸಿದಂಥ
ಬುತ್ತಿನೋಡಿ ಉಬ್ಬುವಿಯಲ್ಲ
ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಯೊಳಗೆ ತುತ್ತ ಆಗಿ ಹೋಗಬೇಡ
ತೊತ್ತು ಆಗಿ ಗುರುವಿಗೆ ನೀ ಹತ್ತಿ ನೋಡೋ ಗುಡ್ಡವನು || ೬ ||

ಮುಂದೆ ಇಂಥ ಜನ್ಮ ಬರದಣ್ಣ ನೋಡಣ್ಣ ನಿನಗೆ
ಮಂದಮತಿಯು ಬೇಡ ಕಾಣಣ್ಣ
ಹಿಂದಿನ ಕಷ್ಟವ ಮರೆದು ಮುಂದಿನ ಹಮ್ಮನು ಕಾಣಣ್ಣ
ತಂದೆ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನು ಹೊಂದಲು ನೀ ಮುಕ್ತನಣ್ಣ || ೭ ||

Note: The below given lyrics are as per Ref. 2 above. As they are slightly different, they are given in yellow highlights.

ರಾಗ : ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ ತಾಳ : ಅಟ್ಟ

ಊರ ದೇವರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ

ಊರ ದೇವರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ || ಪ ||

ಊರ ದೇವರ ಮಾಡಿರೆಂದು ಸಾರುತಿವೆ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳು
ದ್ವಾರಗಳೊಂಭತ್ತು ಮುಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಧ್ಯಾನ ಭ್ರೂ ಮಧ್ಯದಿ || ಅಪ ||

ಎಷ್ಟು ಯುಗಗಳು ತೀರಿ ಹೋಯಿತಣ್ಣ ದೇವರ ಮಾಡದೆ
ಕಷ್ಟದಿಂದ ನೊಂದೆ ಕಾಣಣ್ಣ
ಅಷ್ಟ ದಳದ ಕಂಭ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಷ್ಟ ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಕೆಟ್ಟ ದೈವಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ದುಷ್ಟ ಕೋಣನ ಶಿರವ ತರಿದು || ೧ ||

ನಾನೆ ಎಂಬೋ ಮೇಕೆ ಹೋತನ್ನ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪೋತ ರಾಜಣ್ಣ
ತಾನೆ ಎಂಬೋ ಭಲ್ಲೆ ಹಿಡಿದು ಹೀನ ಹೋತಿನ ಸೀಳಿ ಬಿಸುಡು
ಜ್ಞಾನ ಗುಡಿಸಲು ಸೂರೆಗೊಂಡು ತಾನೆ ಬೆಳಗೋ ಜ್ಯೋತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ || ೨ ||

ಕರ್ತವೆಂಬೋ ಕ್ಲೇಶ ಕುರಿಯಣ್ಣ ಅದನ್ನು ತಂದು
ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯನೆ ಕುಟ್ಟಿ ಬೇಕಣ್ಣ
ಅಷ್ಟ ವಿಧದ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯನು ಚೆಂಡನಾಡಿ
ಹುಟ್ಟಿ ತಿರುಗೋ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಚೂರಿ ಹಾಕುತಲಿ || ೩ ||

ನಾಳೆ ನೋಡುವೆನೆನ್ನಬೇಡಣ್ಣ ಕೇಳಣ್ಣ ನಿನ್ನ
ಬಾಳುವೆಯಂತೋ ನೀನೆ ನೋಡಣ್ಣ
ನಾಳೆ ನಾಡದು ಎಂದು ಹೀಗೆ ಬಾಳುವ ಕಾಲದಿ ಯಮನು
ಕೋಳಿ-ಪಿಳ್ಳೆಯಾಡುವಾಗ ಹಾಳಿ ಹದ್ದಿನಂತೆ ಒಯ್ಯುವ || ೪ ||

ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಸುಳ್ಳು ಕೇಳಣ್ಣ ನಿನ್ನ
ಮಂಡೆತುಂಬ ಬಳಗ ಕಾಣಣ್ಣ
ತುಂಡನಾದ ಯಮನು ಬಂದು ಮಂಡೆ ಮೇಲೆ ಹೊಯ್ಯುವಾಗ
ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ನಿನ್ನ ಕಂಡು ಕಂಡು ಬಿಡಿಸೋದಿಲ್ಲ || ೫ ||

ಮತ್ತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ನೋಡುವೆಯಲ್ಲೋ ನೀ ಗಳಿಸಿದಂಥ
ಬುತ್ತಿಯನ್ನೆ ಉಂಬುವೆಯಲ್ಲೋ

ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ನೀ ತುತ್ತು ಆಗಿ ಹೋಗಬೇಡ

ತೊತ್ತಾಗಿ ಗುರುವಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡು || ೬ ||

ಮುಂದೆ ಇಂಥ ಜನ್ಮ ಕಾಣಣ್ಣ ಬಾರದೋ ನಿನಗೆ

ಮಂದಮತಿಯು ಆಗ ಬೇಡಣ್ಣ

ಹಿಂದಿನ ಕಷ್ಟದಕಿಂತ ಮುಂದಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮರೆತು

ತಂದೆ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಹೊಂದಿ ನೀನು ಮುಕ್ತನಾಗೋ || ೭ ||

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿ:

‘ಊರ ದೇವರನ್ನು ಮಾಡುವುದು’ ಜಾನಪದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅರ್ಥವಿದೆ. ದೇಹವೇ ಊರು, ಪುರ; ಒಂಭತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳದ್ದು; ವಿವರಣೆ ಆಗಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಊರಿನ ದೇವರೆಂದರೆ ಬಿಂಬರೂಪೀ ಪರಮಾತ್ಮ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬನಾದ ಜೀವನಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇರಕ, ನಿಯಾಮಕ, ಸಾಕ್ಷಿಕನು ಬಿಂಬವೆಂಬ ಅರಿವು ಸೃಷ್ಟಿಯದೊಡನೆ ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಅದೃಶಪರಾಧ ಅನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ. ಅನಂತರ ಹಲವಾರು ಜನ್ಮಗಳು (ಎಷ್ಟು ಯುಗಗಳು) ಕಳೆದರೂ ಈ ಅರಿವು ಒದಗದೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ತೊಳಲುವುದು ಜೀವನ ಕರ್ಮ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಾರಿ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗ (ಅಷ್ಟದಳದ ಕಂಬ); ಅದರಿಂದ ಆರು ಚಕ್ರಗಳು ಜಾಗೃತವಾಗಿ, ಅದೃಶಪರಾಧವಾದ ಅನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನವು (ದುಷ್ಟಕೋಣ) ತೊಲಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕವಾದ ಒಲವು (ಕಷ್ಟ ತರ್ಕವೆಂಬ ಕುರಿ) ಹಾಗೆಯೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಧನಮದ, ಬಲಮದ, ಯೌವನಮದ ಮೊದಲಾದ ಭ್ರಮೆಗಳು (ಅಷ್ಟ ಮದದ ಕುರಿಗಳು) ಹೋಗಿ, ಅಸ್ಮಿತೆಯೆಂಬ ಕ್ಲೇಶವು (ಅಟ್ಟಿ ತಿರುಗುವ ಕೋಳಿ) ಕೊನೆಗೊಂಡು, ಅಹಂಕಾರವು (ನಾನು ಎಂಬುವ ಮೇಕೆ) ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನದಿಂದ (ಪೋತ ರಾಜ) ನಿಗ್ರಹಗೊಂಡು ಜೀವನಿಗೆ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನ (ಮಾನವೆಂಬ ಛಾಟಿ)ದಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯು (ಹೀನ ಹೋತ) ಅಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿರಿದ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ (ಧ್ಯಾನ ಗುಡಿಸಲು) ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಬಿಂಬ (ತಾನೆ ಬೆಳಗುವ ಜ್ಯೋತಿ) ಮೂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಮೊದಲ ಮೂರು ನುಡಿಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಮುಂದೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಇಂದೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕಳಕಳಿ, ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಒದಗುವ ದುಃಖ ಇವನ್ನು 'ಇಹಚೇದವೇದೀದಥ ಸತ್ಯಮಸ್ತಿ, ನ ಚೇದಿಹಾ ವೇದೀನ್ಮಹತೋ ವಿನಷ್ಟಿಃ' ಎಂಬ ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸಾರದ ಅಸಾರತೆಯೂ ವರ್ಣನೆಗೆ ಬಂದಿದೆ.

Classification: Mundige

Ankita: tande purandara vittala

Location: NA

Category: mukti marga, Bimba Roopa, jeevanoddhara,

Sub-Category: ooru, deva, shruti, hagalu, irulu, yuga, chakra, kuri, kONa, koli, bimba, pratibimba, jiva, samsara, paramatma, jnana, raja, Dhyana, yama, haddu, patni, makkalu, sullu, butti, bayi, parvata, janma, mukti, daiva, huttu, hennu, oota,

Pravachana: Vid. Kallapur Pavamanachar

Explanation: NA